

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Klasyczne teorie socjologiczne
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Classic sociological theories
Kierunek studiów	Socjologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Nauki socjologiczne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Urszula Soler
---	---------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	II	4
konwersatorium			
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Wiedza z Podstaw socjologii
-------------------	-----------------------------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1. Nabycie wiedzy o najważniejszych klasycznych socjologach.
2. Nabycie wiedzy o orientacjach teoretyczno-metodologicznych i całościowych teoriach, opartych na ogólnych modelach rzeczywistości społecznej.
umiejętność rozumienia zmian zachodzących w społeczeństwie, ich wielorakich uwarunkowań i konsekwencji
3. Nabycie umiejętności analizy konkretnych zjawisk społecznych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	tradycję myśli filozoficzno-społecznej w cywilizacji judeo-chrześcijańskiej oraz wiedzę w zakresie wykorzystywania zasad logicznych oraz pryncypiów nauk humanistycznych i społecznych	K_W01
W_02	wiedzę na temat człowieka i jego form aktywności oraz ich instytucjonalizacji w zbiór zasad i reguł życia społecznego	K_W02
W_03	struktury, procesy i uwarunkowania wybranych zjawisk społecznych	K_W04
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	interpretować w podstawowym zakresie zjawiska społeczno-kulturowe w perspektywie łączącej klasyczne i współczesne tendencje w nauce i praktyce socjologicznej	K_U01
U_02	uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności, a także ukierunkowuje innych w tym zakresie	KU_05
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	krytycznie ocenić swój potencjał, jest gotów do stałego dokształcania się	K_K01
K_02	do promowania w trakcie dyskusji kultury publicznej opartej na tolerancji, poczuciu dobra wspólnego i pluralizmu ideowego, w warunkach demokracji	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Wprowadzenie do przedmiotu. Klasycy socjologii a nowe ujęcia teoretyczne. Bardzo krótkie przypomnienie historii socjologii. Modernizm, antymodernizm, postmodernizm i neomodernizm w teorii społecznej (według Jeffreya C. Alexandra). Socjologie „zachodnie” i socjologie „niezachodnie”.
2. Funkcjonalizm jako całościowa orientacja teoretyczno-metodologiczna. Klasyczny funkcjonalizm socjologiczny Talcotta Parsonsa.
3. Funkcjonalizm „nowoczesny” na przykładzie koncepcji Roberta K. Mertona, Kingsleya Davisa i Wilberta Moore’a. Neofunkcjonalizmy i ich „przygody” — Niklas Luhmann, J.C. Alexander.
4. Konfliktowe wizje społeczeństwa. „Dialektyczny” model konfliktowy Ralfa Dahrendorfa i „funkcjonalny” model konfliktowy Lewisa Cosera. Inne wizje konfliktowe.
5. „Socjologie utylitarystyczne” I. Klasyczne teorie wymiany społecznej. „Behawioryzm wymiany” w ujęciu George’a C. Homansa i „strukturalizm wymiany” w ujęciu Petera M. Blaua. „Konfliktowa teoria wymiany” Randalla Collinsa. Collins jako badacz rytuałów.
6. „Socjologie utylitarystyczne” II. Teorie racjonalnego wyboru Michaela Hechtera i Jamesa Coleman. Podejście neoinstytucjonalne w naukach społecznych.
7. Biologiczne modele życia społecznego. Socjobiologia i psychologia ewolucyjna; ekologia Społeczna. Ekologie globalne. Immanuel Wallerstein, Saskia Sassen, Manuel Castells.
8. „Subiektywistyczne wizje społeczeństwa” I. Współczesna klasyka: Symboliczny interakcjonizm Herberta Blumera i Manforda Kuhna. Teoria ugruntowana Alselma Straussa i Barneya Glasera. „Dramaturgiczna wizja świata” Ervinga Goffmana. Goffman poza metaforą teatralną.
9. „Subiektywistyczne wizje społeczeństwa” II. Klasyczna socjologia fenomenologiczna Alfreda Schütza i klasyczna etnometodologia Harolda Garfinkla i innych.
10. Strukturalizmy w teorii społecznej. Strukturalizm kulturowy Pierre’a Bourdieu.
11. Teoria strukturacji i agency u Anthony Giddensa. Giddens jako teoretyk późnej

nowoczesności. Margaret Archer i jej socjologia agency.

12. Dynamiczne makrosocjologie: socjologia historyczna, teorie ruchów społecznych, teorie „samotworzenia się” społeczeństwa.

13. Socjologiczne aspekty teorii krytycznej Jürgena Habermasa. Socjologia radykalna i krytyczna. Axel Honneth i dzisiejsza teoria i socjologia krytyczna. Zagadnienie krytycyzmu jako funkcji socjologii.

14. Poststrukturalizm i postmodernizmy w teorii społecznej. Feministyczne nauki społeczne. Socjologia ryzyka. Nieklasyczna socjologia wiedzy jako teoria społeczna. Podsumowanie.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01- W_04	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	protokół
U_02	Dyskusja	Obserwacja	protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	protokół
K_02	Dyskusja	Obserwacja	protokół

VI. Kryteria oceny, wagi

Egzamin z wiedzy studenta.

Ocena niedostateczna

(W) – Student/ka nie posiada podstawowej wiedzy z klasycznych teorii socjologicznych.

(U) – Student/ka nie potrafi wskazać specyfiki klasycznych teorii socjologicznych

(K) - Student(ka) nie operuje w sposób krytyczny wiedzą na temat klasycznych teorii socjologicznych, i nie potrafi w sposób właściwy zastosować jej w praktyce

Ocena dostateczna

(W) – Student/ka posiada elementarną wiedzę z zakresu klasycznych teorii socjologicznych

(U) – Student/ka potrafi wskazać specyfikę klasycznych teorii socjologicznych

(K) – Student/ka w sposób mało krytyczny posługuje się wiedzą na temat wybranych klasycznych teorii socjologicznych.

Ocena dobra

(W) – Student/ka posiada duży zasób ogólnej wiedzy na temat klasycznych teorii socjologicznych

(U) – Student/ka potrafi określić specyfikę wielu klasycznych teorii socjologicznych

(K) – Student/ka w sposób krytyczny posługuje się wiedzą dotyczącą klasycznych teorii socjologicznych, umie zastosować tę wiedzę w diagnozie i praktyce

Ocena bardzo dobra

(W)– Student/ka posiada pełny zasób ogólnej wiedzy z klasycznych teorii socjologicznych.

(U) – Student/ka potrafi samodzielnie określić specyfikę klasycznych teorii socjologicznych i potrafi dobrze je opisać .

(K) – Student/ka w sposób krytyczny operuje posiadaną wiedzą, wiedzą tą umie się posługiwać oraz stosować w konkretnym przypadku.

Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin 120
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VII. Literatura

Literatura podstawowa
1. Baert Patrick i Filipe Carreira da Silva. 2013. TEORIE SPOŁECZNE W XX WIEKU I DZISIAJ. Kraków: ZW NOMOS. 2. Elliott Anthony. 2011. WSPÓŁCZESNA TEORIA SPOŁECZNA. WPROWADZENIE. Warszawa: WN PWN. 3. Turner Jonathan H. 2004. STRUKTURA TEORII SOCJOLOGICZNEJ. WYDANIE NOWE. Warszawa: WN PWN. 4. Bourdieu Pierre , Outline of a Theory of Practice (1972). Cambridge. 5. Berger Peter L., Luckmann Thomas 1966, The Social Construction of Reality. A Treatise in the Sociology of Knowledge. Garden City (NY).
Literatura uzupełniająca
1. Białyśzewski Henryk. 1972. "Wstęp do wydania polskiego", w: Talcott Parsons, SZKICE Z TEORII SOCJOLOGICZNEJ. Warszawa: PWN, s. vii-lxii. 2. Bokszański, Zbigniew. 1986. "Koncepcja siebie i Twenty Statement Test (TST) w perspektywie teoretycznej Szkoły Iowa", w: STUDIA SOCJOLOGICZNE (dalej: SS) 3, s. 283-305. 3. TEORETYCZNE WE WSPÓŁCZESNEJ SOCJOLOGII, pod red. redakcją Władysława Kwaśniewicza. Kraków: UJ, s. 83-95. 4. Borowik Irena i Janusz Mucha (red.). 2015. WSPÓŁCZESNE TEORIE SOCJOLOGICZNE. ANTOLOGIA TEKSTÓW. Kraków: ZW NOMOS. 5. Buczkowski Piotr. 1990. "Ład społeczny i typy przystosowań. Uwagi o koncepcji R.K. Mertona, w: SS 1-2, s. 27-38. 6. Chmielewski Piotr. 1994. "Nowa analiza instytucjonalna. Logika i podstawowe zasady", w: SS 3-4, s. 217-253. 7. Czyżewski Marek. 1983. "Komentarz do książki E. Goffmana FORMS OF TALK", w: SS 2, s. 407-411. 8. Dobosz Artur i Andrzej P. Kowalski (red.). 2007. BEZPIECZEŃSTWO ONTOLOGICZNE. Bydgoszcz: Epigram. 9. Dziamski Grzegorz. 1993. "O postmodernizmie najszerzej pojętym", w: INSPIRACJE POSTMODERNISTYCZNE W HUMANISTYCE. POZNAŃSKIE STUDIA Z FILOZOFII NAUKI, z. 13, s. 11-26. 10. Górski Jakub. 1988. "Koncepcja systemu Niklasa Luhmanna", w: Colloquia Communia 6/41-1/42, s. 149—153. 11. Hałas Elżbieta. 2006. INTERAKCJONIZM SYMBOLICZNY. SPOŁECZNY KONTEKST ZNACZEŃ. Warszawa: WN PWN. 12. Szacka Barbara. 1991, „Wstęp”, w: CZŁOWIEK – ZWIERZĘ SPOŁECZNE, pod redakcją Barbary Szackiej i Jakuba Szackiego. Warszawa: Czytelnik, s. 5-40.

13. Szacki Jerzy. 1981. "Słowo wstępne", w: Erving Goffman, CZŁOWIEK W TEATRZE ŻYCIA SPOŁECZNEGO. Warszawa: PIW, s. 5-27.